

02
2022

letnik XIII

brezplačnik Muzeja novejšje zgodovine Celje
in Pokrajinskega muzeja Celje

ISSN 1855-8631

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

Galerija Božena – nova kulturna pridobitev v mestu

Foto: Egon Horvat

Logotip: Matija Kováč

Galerija Božena

V kletnih prostorih Fotohiše Pelikan na Razlagovi 5 v Celju svoja vrata odpira Galerija Božena, namenjena sodobni fotografski ustvarjalnosti in umetnosti.

>> 3

Weiss Copyright: ESNM, VSS

Maja Weiss

Režiserka, ki za sebe pravi, da ji ustvarjanje dokumentarcev pomaga pri raziskovanju nekaterih osebnih stisk, ki jih je doživljala v relaciji z določenimi družbenimi pojavi, tudi anomalijami v družbi.

>> 5

Foto: Arhiv Republike Slovenije

650-letnica drugega pogrofovljenja Celjskih

Ob 650-letnici drugega povišanja Celjskih v grofovski stan bomo v Pokrajinskem muzeju Celje pripravili razstavo, ob tem pa izdali tudi spremno publikacijo.

>> 3

Ave Celeia!

Stane Rozman,
direktor
Pokrajinskega
muzeja Celje

Foto: Gregor Kaitić

Pokrajinski muzej Celje ponuja nekaj izjemnih, za turiste privlačnih zgodb. Prva in najpomembnejša je zgodba o celjskih grofih, ki daleč presega ne le celjski, temveč tudi slovenski prostor. Obiskovalce navdušuje tudi Celjski strop in zgodba Celjanke Alme M. Karlin, pisateljice in svetovne popotnice, ki ponovno postaja znana doma in v tujini. Prav posebna celjska zgodba pa je rimska Celeia. Bogato mesto v Noriku si je delilo usodo ostalih rimskih mest izven Italije, ki so po prihodu Germanov in Slovanov ostala v ruševinah. Čeprav so ostanki antične Celeie ob koncu 15. stoletja navdušili že Pavla Santonina, ki jo je primerjal celo s Trojo, se je intenzivno zanimanje za Celeio začelo z ustanovitvijo muzeja leta 1882. Muzej je dobil lapidarij, v katerem smo imeli zbirko marmornih spomenikov, v vitrinah pa smo predstavljali najdbe iz tega časa. S postavitvijo Celeie – mesta pod mestom je Celje dobilo »in situ« predstavitev, kot je nima nobeno izmed rimskih mest, ki so bila nekoč primerljiva s Celeio. Sledila so odkritja na Glavnem trgu in odločitev za izgradnjo novega TIC-a s predstavitvijo novih najdb. Da je bila odločitev pravilna in delo vrhunsko opravljeno, potrjuje tudi nagrada Europa Nostra, ki jo je mesto Celje dobilo za ta projekt. Prava senzacija pa so bila odkritja na Muzejskem trgu, kjer smo ob obnovi naleteli na čudovite rimske freske iz prvega stoletja. Stenske in stropne freske so vrhunske, sam strop pa tudi v evropskih merilih redok. Freske »in situ« smo zaščitili pred propadom s podzemnim objektom na Muzejskem trgu, a še vedno niso na ogled obiskovalcem. V muzeju upamo, da bomo v letu 2023 s pomočjo MO Celje in Ministrstva za kulturo RS svoje delo zaključili, da si bodo lahko tako Celjani kot tudi obiskovalci našega mesta ogledali freske, kakršne lahko vidijo zgolj v Italiji (Brescia, Rim, Pompeji).

Rozman Stan

ZOVNEŠKI POSTANEJO GROFJE CELJSKI

Razstava

mnzr

muzej novejšezgodovine | celje

Muzej novejšezgodovine Celje, Prešernova ulica 17, Celje

Stalne razstave: **Živeti v Celju, Otroški muzej Hermanov brlog**

Občasne razstave: Hermanov bonton (Otroški muzej, do 31. decembra 2023), **Prehodi** (Galerija, 21. oktober–13. november), **Obrazi Milana Lorenčaka** (Galerija, 1. december 2022–8. februar 2023)

Odprto: torek–petek od 9.00 do 17.00, sobota od 9.00 do 13.00, nedelja in prazniki od 14.00 do 18.00

Fotohiša Pelikan, Razlagova ulica 5, Celje: **Obrazi ženskega imena** (Galerija Božena, od 27. oktobra)

Odprto: torek–sobota od 9.00 do 13.00 (samo po predhodni najavi)

Stari pisker, Prešernova ulica 20, Celje

Odprto: torek–sobota od 9.00 do 13.00 (samo po predhodni najavi)

Zaprto: ob ponedeljkih, 1. in 2. januar, velikonočna nedelja, 1. in 2. maj, 1. november, 25. in 31. december

www.muzej-nz-ce.si

Razstavišče Stara grofija, Muzejski trg 1, Celje

Stalne razstave: **Kulturnozgodovinska razstava, Od gotike do historicizma po korakih** (prilagojeno za osebe z okvaro vida), **Alma M. Karlin Poti, Lapidarij** (zaprt zaradi obnove)

Občasne razstave: **Zovneški postanejo grofje Celjski, Zloščeno do visokega sijaja. Kositrno posodje iz zbirke Pokrajinskega muzeja Celje**

Razstavišče Knežji dvorec, Trg Celjskih knezov 8, Celje

Stalne razstave: **Celeia – mesto pod mestom, Grofje Celjski, Od šivanke do zvezd** (prazgodovina)

Občasni razstavi: **Stekleni odsev celejanskih grobov, Od groba do groba – načini pokopa skozi čas**

Odprto: november–februar: torek–petek od 10.00 do 16.00, sobota od 9.00 do 13.00; zaprto: ob ponedeljkih, nedeljah in praznikih

Odprto: marec–oktober: torek–nedelja od 10.00 do 18.00; zaprto: ob ponedeljkih in praznikih

www.pokmuz-ce.si

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

27. oktober 2022

ISSN 1855-8631

Izdajatelj: Muzej novejšezgodovine Celje in Pokrajinski muzej Celje

Odgovorna urednika: dr. Tonček Kregar in Stane Rozman

Glavna urednica: dr. Marija Počivavšek

Uredniški odbor: dr. Tonček Kregar, dr. Marija Počivavšek, Stane Rozman, Urška Repar, Nataša Žmaher

Oblikovna zasnova: Metka Vehovar Piano, Inspiro d.o.o.

Računalniški prelom: Počivašek, d.o.o.

Lektoriranje: Spela Kregar

Naklada: 14.000

Tisk: Dikplast, Celje

Časopis Celjske muzejske novice je brezplačnik, ki izhaja dvakrat letno in je namenjen seznanjanju najširše javnosti z delom muzejev.

Foto: Egon Horvat

Galerija Božena

Projekt prenove in preobrazbe Pelikanove hiše na Razlagovi 5 v Fotohišo Pelikan – prostor fotografske, tehniške in kulturne dediščine ter spomina rojeva prve sadove. Tako smo 27. oktobra v kletnih prostorih odprli Galerijo Božena, poimenovano v spomin in poklon mlajši Pelikanovi hčeri, ki je v hiši stanovala in delala vse svoje življenje. Galerija je namenjena prezentaciji in promociji tako fotografske dediščine kot sodobne fotografske ustvarjalnosti in umetnosti. V njej pa bodo možnost predstavitve svojega dela dobili zlasti celjski, tako profesionalni kot ljubiteljski fotografi. **T. K.**

Foto: Milana Lorenčak

Avtoportret, 1969

Obrazi Milana Lorenčaka

Akademski slikar Milan Lorenčak (1921–2003) je predstavnik prve generacije študentov Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Diplomiral je pri Gabrijelu Stupici in opravil grafično specialko pri Božidarju Jakcu. Do upokojitve je bil likovni pedagog na celjskih srednjih šolah. Razstava ob 100-letnici slikarjevega rojstva, ki bo na ogled od decembra 2022, bo predstavila njegovo življenje in izjemno raznoliko umetniško ustvarjanje. Milan Lorenčak je bil mojster portreta, tihožitja, pejsaža. Svoj likovni izraz je omejil s trdo postavljenimi zakoni, znotraj njih pa iskal svoje, vedno sveže viđenje lepote. **B. G. Z.**

650-letnica drugega pogrofovljenja Celjskih

Grofe in knezi Celjski so ena izmed nosilnih raziskovalnih tem Pokrajinskega muzeja Celje. Meseca novembra bomo v Stari grofiji odprli razstavo, s katero bomo obeležili 650-letnico drugega povišanja Žovneških/Celjskih v grofe Celjske. Ob tem je cesar Karel IV. Luksemburški celjski grofiji določil bistveno večji obseg, kot ga je imela od leta 1341. Prvič doslej si bo mogoče ogledati listino o pogrofovljenju iz leta 1372, ki jo sicer hrani Arhiv Republike Slovenije. **D. Ž.**

Foto: Arhiv Republike Slovenije

Pečat grofa Hermana I. Celjskega

Na Hermanovem odru

Pred nami je nova sezona predstav za otroke, ki prinaša sedem novih vsebin in srečanj z glasbo ter lutkami in junaki znanih in manj znanih pravljic in zgodb. Predstave so poučne, zabavne, igrive in seveda sporočilne. V program sezone smo tokrat uvrstili tudi edino lutkovno paragedališče v Sloveniji, ki zaposluje invalide. Predstave? Mizica, pogrni se!, To ni pika!, Jelkin čudež, Mojca Pokrajculja, Lisička zvitorepka, Ta čudovita Zemlja in Vznemirljivo življenje čebel. Abonmaji so razprodani, bo pa mogoč nakup posameznih vstopnic v tednu pred predstavo. Spremljajte nas na muzejski spletni strani in družbenih omrežjih. **J. T.**

Ilustracije: Tella Reichman

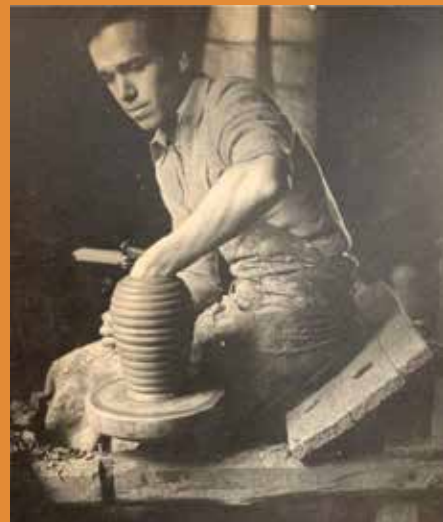
Rifnik in njegovi zakladi

Na Rifniku nad Šentjurjem so bili ob več desetletnih arheoloških raziskavah odkriti sledovi življenja od bakrene dobe do pozne antike. Na najdišču je danes arheološki park, v Hrastelovi hiši na Zgoranjem trgu v Šentjurju pa na skoraj 200 m² stoji razstava Rifnik in njegovi zakladi. Razstava je bila prvič postavljena leta 1996, po številnih gostovanjih pa je leta 2005 dobila v Šentjurju svoje stalne prostore. Po šestindvajsetih letih bo zasijala v novi, posodobljeni različici. Odprtje načrtujemo ob koncu letošnjega leta. **M. B.**

Foto: Maja Bausovac

Pogled na del razstavišča pred prenovo

Osobni arhiv M. F.

Franjo Felicijan, konec 30. let 20. stol.

Franjo Felicijan, lončar in umetnik

Naslednje leto bo minilo 110 let od rojstva vojniškega lončarja Franja Felicijana. Leta 1930 se je izučil lončarske rokodelske obrti pri svojem očetu Martinu Felicijanu. Želel si je nadaljevati šolanje, saj ga je zelo zanimalo oblikovanje oziroma umetnost nasploh. To zaradi skromnih finančnih razmer ni bilo mogoče. Ob delu v domači delavnici se je izobraževal sam, o čemer med drugim priča njegova ohranjena, izjemno bogata knjižnica. Leta 1944 je v Gradcu opravil mojstrski izpit. V svoji bogati karieri je sodeloval s številnimi umetniki, med drugim z arhitektoma Jožetom Plečnikom in Edom Mihevcem. Pokrajinski muzej Celje bo obletnico obeležil z razstavo. **B. T.**

Slikanica Iz življenja, 2. pol. 19. stol.

Skoraj 140 let stara otroška slikanica

V zbirki *Otroško življenje muzej hrani materialno dediščino otrok. Predmeti (igračke, igre, knjige, šolske potrebščine, oblačila, obutev, kolesa ...)* so zaupani v skrb muzeju predvsem z donacijami.

Kontaktirajo nas ljudje iz celotne Slovenije, ki so obiskali naš muzej ali zanj le slišali. Pa ne gre le za sto ali več let stare predmete, v zbirki so dobrodošli tudi predmeti iz preteklih desetletij in iz sedanjosti. Ob pobudi darovalcev ocenimo pomembnost predmetov za zbirko.

Pred mesecem dni smo v muzej prejeli kuverto z izjemno vsebino: otroško slikanico in sporočilo družine Jerman iz Ljubljane. Sporočajo, da so na knjigo naleteli v družin-

ski knjižnici, da je gotovo stara sto ali več let in je napisana v nemščini. Prepričani so, da bo knjiga zanimiva popestritev naše zbirke. Naslov otroške slikanice je *Aus dem Leben*, njen avtor je nemški ilustrator in risar Lothar Meggendorfer (1847–1925), ki je poznan predvsem po prostorskih, »gibljivih« knjigah. Osmo izdaja knjige je bila natisnjena okoli leta 1886 pri založbi Verlag Von Braun & Schneider v Münchnu. Napisana je v gotici in je barvno ilustrirana. Uvodu sledi 16 strani z osmimi vsebinami. Na levi strani je napisana zgodba, desno pa je vsebinsko povezana barvna ilustracija, pod katero je papirnati jeziček. Ta se pomika vertikalno in animira dele ilustracije in figure, da risba oživi in knjiga postane še zabavnejša za otroke. Prav gotovo je avtor s tovrstnimi knjigami močno dvignil nivo bralne kulture in okreplil ljubezen do knjig najmlajšim. **JOŽICA TRATEŠKI**

Slovenskemu narodu ukradeni otroci

Letos mineva 80 let od tragičnih dogodkov, ki so za vedno zaznamovali življenje več kot 650 otrok.

25. junija 1942 je državni vodja SS in nemške policije Heinrich Himmler sprejel »Smernice za izvedbo akcije proti partizanom in drugim banditom na Gorenjskem in Spodnjem Štajerskem« in načrtno nadaljnjo usodo družin, ki so kakorkoli podpirale partizane: »Moške iz teh družin, v mnogih primerih tudi sorodnike, je treba postreliti, ženske zapreti in jih poslati v koncentracijska taborišča, otroke oddaljiti iz njihove domovine in jih namestiti v pokrajinah starega Reicha.« Avgusta 1942 so nemške okupacijske oblasti začele izvajati svoj načrt, v prostore I. osnovne šole v Celju (v času druge svetovne vojne zbirno taborišče) so pripeljali svojce ustreljenih talcev v celjskem in mariborskem zaporu. Žene in dekleta nad 18. letom starosti so odpeljali v koncentracijsko taborišče Auschwitz, otroke in mladostnike pa nasilno odtrgali iz varnega naročja mater in pre-

Najmlajši otroci na železniški postaji v Gradcu, 1942

kinili njihova brezskrbna leta odraščanja. Odpeljali so jih v posebna mladinska prevzgojna taborišča v Nemčijo, kjer so jim s strogo nemško vzgojo skušali odvzeti vse, kar bi jih spominjalo na dom in ljubezen do staršev. Dojenčke, ki so bili rasnno ustrezni, so preko organizacije Lebensborn oddali v rejo nemškim družinam. 3. septembra letos smo v sodelovanju s filmsko ekipo projekta Zajeti in izviri pripravili prireditev z naslovom *Otroka pozabljene domovine*. Predstavljeni sta bili usodi Hayma Henryja Heyderja in Ingrid von Oelhafen, ki sta bila kot petmesečni Vili Goručan in kot devetmesečna Erika Matko ukradena avgusta 1942 v Celju.

DARJA JAN

Ferdinand Runk in Johann Ziegler, Vitanje

V bogati muzejski grafični zbirki je tudi skoraj 400 vedut Celja in okoliških krajev. Zadnja obogatitev zbirke je ročno kolorirana veduta Vitanja iz okoli leta 1800, ki izvira iz t. i. Stöcklove suite. Ta je svoje ime dobila po dunajskem založniku Francu Xaverju Stöcklu (1756–1836).

Suite so bile serije koloriranih jedkanic s podobami zanimivih lokacij, mest in dvorcev, ki so bile priljubljene od konca 18. stoletja in so jih poimenovali po njihovih založnikih. Avtor vitanjske predloge je krajinar, akvarelist in bakrorezec Ferdinand Runk (1764–1834), rojen je bil v Freiburgu, umrl pa je na Dunaju. Ustvaril je številne podobe različnih mest v Avstriji, na Štajerskem in Koroškem. Med stoosemdesetimi koloriranimi vedutami najdemo tudi upodobitve Ptuja, Maribora, Gornje Radgone, Celja in Vitanja. Kot vrezovalec oz. graver je podpisan Johann Ziegler (1749–1802).

Vitanje, kolorirana jedkanica, ok. 1800

Na veduti so v ozadju upodobljene ruševine vitanjskih gradov. Na levi strani o nekdanji slavi starega »Goleževega« gradu pričajo ruševine zgradbe iz 12. stoletja, ki so jo opustili v 16. stoletju. Na desni strani pa vidimo ruševine novega »Krajnikovega« gradu, ki so ga zgradili vrh hriba v 13. stoletju. Leta 1748 je vanj udarila strela in od takrat je opuščena. Jasno je vidna ozka cesta, ki vodi po vzpetini do nekdanjega vhoda v novi grad. Spodaj v dolini se med majhnimi hribčki po ozeleneli pokrajini vije potok Hudinja, ob katerem razločimo stavbo in splav ob njej. Preko potoka je speljana brv, na levi strani se stavbi približuje konjska vprega z naloženim vozom. Levo in desno vodita poti, na katerih vidimo posamezne človeške figure. Na sredini vedute, v ospredju, sta v pogovor zatopljena sedeča ženska in stoječ moški s klobukom na glavi. Verjetno gre za pastirja, ki paseta kozi in sta upodobljeni na nabrežju potoka. Omenjeni drobni žanrski prizori dopolnjujejo razpoloženje na upodobitvi in oživljajo predstavljeno arhitekturo v ozadju. **GABRIJELA KOVAČIČ**

Maja Weiss

Z ustvarjanjem dokumentarcev sem poskušala razumeti dogajanje v naši družbi

Maja Weiss, režiserka, scenaristka in pedagoginja, je diplomirala iz filmske režije na AGRFT. Je prva ženska v Sloveniji, ki je posnela celovečerec, avtorica več kot 50 dokumentarnih in treh igranih filmov, dobitnica številnih filmskih nagrad doma in v tujini.

Leta 2018 je luč sveta ugledal vaš avtobiografski dokumentarec My way 50 – med iskanim in najdenim svetom, kjer pet desetletij svojega življenja prikazujete skozi svoje filme. Kdaj se je zgodil tisti moment oziroma spoznanje, da želite ustvarjati na filmskem področju?

Ljubezen do filma imam od doma. S staršema smo skupaj gledali filme na TV, oče je z žarom pripovedoval o filmu kot umetnosti. Do metliškega kina sem imela tri minute, fascinirali so me igralci in zgodbe, gibljive podobe, moč filma. Raziskovalno žilico pa imam, odkar pomnim, vse me zanima.

Na Festivalu DOKUDOC leta 2020 so vam podelili plaketo Dokumentarno ime 2020 za posebni prispevek k slovenskemu dokumentarnemu filmu. Kaj vam pomeni dokumentarni film?

To priznanje, da se je prepoznal moj doprinos k slovenskemu dokumentarnemu filmu, mi veliko pomeni. Ker ni bilo lahko na tej poti. Kot »outsider«, ki ni zaposlen na RTV SLO, si si moral vedno znova izboriti nov projekt, ki je moral biti predvsem bolj angažiran. A kot je nekdo iz sveta filma rekel: »Maja je kot 'buldožer'.« Vztrajno in počasi sem le prihajala do ciljev, realizacije idej, projektov. Dokumentarni film je vznemirljiv medij, kjer se prepleta raziskovanje snovi in tematik s srečevanjem, intervjuvanjem ljudi, beleženjem njihovih zgodb, priče-

Foto: Peter Brautz

vanj. Preplet med dokumenti, fakti in individualnimi človeškimi usodami, iskanje resnice, novih spoznanj in dognanj je bistvo dokumentarnih filmov, ki sem jih posnela v 37 letih. Z ustvarjanjem dokumentarcev sem poskušala razumeti, kaj se pravzaprav dogaja v naši družbi in zakaj. Verjamem, da so lahko filmi kot umetniško delo refleksija, ogledalo družbe.

V svojih delih se dotikate raznih aktualnih družbenopolitičnih tem, vedno se zelo angažirate. Zanima me, zakaj ste se odločili za tematiko ukradenih otrok?

Leta 2011 me je kontaktiral dr. Janez Žmavc, predsednik Društva slovenskih ukradenih otrok, če bi me zanimala zgodba o slovenskih ukradenih otrocih. Povedal je, da si kot društvo prizadevajo, da ta zgodba ne bi šla v pozabo, in povprašal, če bi jim lahko priskočila na pomoč. Prvič sem slišala to veliko slovensko zgodbo, ki me je pretresla, in takoj sem pristala, čeprav sem vedela, da bo težko z zbiranjem denarja, saj naj bi film posneli v petih državah, a vendarle smo na koncu speljali. Scenarij sem napisala tako, da sem najprej sama z lastno kamero posnela čez 35 ur pričevanj in se na podlagi slišane odločila, kakšna bo zgodba filma; da moramo prav na vsa mesta zločinov, taborišč; da moramo spomin vrniti tja, kjer so ukradeni otroci pretrpeli vojna leta svojega otroštva brez staršev, in tam postaviti spominska obeležja.

Pri nastajanju filma Banditenkinder – Slovenskemu narodu ukradeni otroci ste sodelovali z različnimi ustanovami doma in v tujini. Kako bi ocenili sodelovanje z njimi? Kaj bi mogoče izpostavili kot primere dobre prakse na eni strani in neodzivnosti na drugi strani?

Odlično sodelovanje z Muzejem novejše zgodovine Celje se je pričelo z nekdanjo direktorico dr. Tanjo Roženbergar, nadaljevalo z direktorjem dr. Tončkom Kregarjem in z zgodovinarico Darjo Jan. Uspešno sodelujemo že skoraj 10 let. Ob filmu je muzej pripravil potujočo razstavo o ukradenih otrocih v treh jezikih, ki je potovala skupaj s filmom po Sloveniji in tujini in jo je videlo na tisoče ljudi. Žalosti pa me, da skupaj z društvom in muzejem še nismo uspeli, da bi razstava s filmom gostovala v Dokumentacijskem centru za nacizem v Nürnbergu, kjer smo tudi posneli del omenjenega filma. Mislim, da bi bil na strokovni in simbolni ravni tak projekt tudi izrednega pomena za odnose med Nemčijo in Slovenijo.

V naslednjem letu sledi nadgradnja dokumentarnega filma Banditenkinder oziroma nastaja novi film z naslovom Zajeti v izviru. A nam lahko poveste kaj več o sami vsebini in nastajanju filma?

Zajeti v izviru, ki nastaja skupaj v soavtorstvu z Natašo Konc Lorenzutti, prvič pripoveduje kolektivno zgodbo slovenskih ukradenih otrok iz programa Lebensborn, s tem da v ospredje postavlja tri življenjske zgodbe treh izjemnih oseb: Ivana Acmana, ki je odraščal kot Hans Ferdinand Ernst Ritter von Mann Edler von Tiechler, Erike Matko – Ingrid von Oelhafen in Vilija Goručana – Hayma Henry Hayderja. Film je raziskava, polna zapletov, iskanja identitet/e, ki nam ponovno pokaže, da zlo nikoli ne počiva, da je Človek tisti, ki ga povzroča, na državni in na individualni ravni. Da je mir v svetu največja vrednota. In da je ljubezen do bližnjega še vedno edina rešitev. Celovečerni dokumentarec v produkciji Bela filma bo premiero doživel predvidoma jeseni 2023. **DARJA JAN**

Njena zgodba o vojni

Od sredine septembra je na spletni strani Muzeja novejšje zgodovine Celje na ogled gostujoča razstava z naslovom *Njena zgodba o vojni*. Pripravil jo je Muzej zgodovine žensk in spolov iz ukrajinskega mesta Harkov, ki od leta 2008 raziskuje in predstavlja zgodovino žensk, pogosto zapostavljeno v preostalih muzejih, hkrati pa si prizadeva za dialog in enakopravnost med spoli.

Muzej, ki deluje v okviru Centra za kulturo spolov, je takoj po začetku vojne februarja 2022 zaprl vrata svojih prostorov, kjer hranijo več kot 4000 eksponatov. Vendar pa zaposlene in prostovoljke niso prekinile svojega dela, čeprav so razseljene znotraj in izven Ukrajine, temveč so nemudoma začele zbirati zgodbe žensk, ki pričajo o tem, kako doživljajo čas vojne. Zbrale so več kot 100 zgodb v obliki videov, avdio posnetkov in zapisov, ki so na ogled na njihovi spletni strani, krajši deli 32 izmed njih pa so prevedeni tudi v slovenščino. S tem izkazujemo solidarnost s kolegicami iz ukrajinskega muzeja, s katerimi smo partnerji v Mednarodnem združenju muzejev žensk, širimo njihov glas v našem prostoru ter obravnavamo tematiko vojne z drugačne

perspektive. Gre namreč za vojno, ki se dogaja v sedanosti in v naši neposredni bližini, hkrati pa ji prisluhnemo skozi oči žensk, katerih doživljanje vojne je navadno v senci moških. V sredini oktobra smo v Celje povabili tudi direktorico muzeja Tatiano Isaievo, trenutno živečo na Dunaju, ki je predstavila svoje delo ter nastajanje omenjene razstave.

URŠKA REPAR

Zgodbe dopolnjujejo vizualne upodobitve in fotografije.

Pogled od zunaj Doživetja štejejo

Velikokrat se vprašam, kakšno doživetje lahko ponudim otroku, da bo zanimivo, hkrati pa se bo hči ob tem tudi naučila nekaj novega. Pokrajinski muzej Celje ponuja ogromno takšnih doživetij. Med drugim sprehod po Celju za najmlajše, kjer skozi igro in pripoved spoznajo zgodovino knežjega mesta.

Se z otroki kdaj vprašate, kaj se je dogajalo za mogočnimi grajskimi zidovi, ko plemičev ni bilo doma? Pokrajinski muzej Celje ponuja odlična kostumirana vodenja po stalni razstavi Grofje Celjski prav za družine. Držati v rokah pravi meč, spoznati igre, ki so se jih včasih igrali, pletenje, skozi zanimive pripovedi izvedeti, kaj pomenijo tri celjske zvezde, in še mnogo drugih zgodb, zanimivih tako za najmlajše kot tudi odrasle, ob koncu pa nazdraviti in s peresom napisati pohvalo za odlično idejo in izvedbo, je prav poseben čar.

Muzej pripravlja za otroke številne delavnice skozi vse leto in med počitnicami. Kako so zasijale iskre v očeh, ko smo prišli na odprtje otroške razstave Poletne muzejske ustvarjalnice in si ogledali dela, ki so nastala pod mentorstvom kustosinje pedagoginje Enee Bronje Gajšek. Izdelek moje hčere, ki je na razstavi, je nastal na ustvarjalnici, ko so se sprehodili po razstavi Grofje Celjski in se spoznavali s pečnicami. Razstava je na ogled do 21. oktobra. Ustvarjati v muzeju je prav poseben čar. Enkrat ob razstavi o svetovni popotnici Almi Karlin, drugič pod Celjskim stropom, pa v Knežjem dvoru ... Povezati zgodovino in sedanost je zanimiv izziv in zaposleni v Pokrajinskem muzeju imajo odlične občutke, kako zlit eno z drugim. Doživetja štejejo. **SIMONA BRGLEZ**

Skoraj pozabljena obrt

V Pokrajinskem muzeju Celje smo oktobra 2021 odprli razstavo *Zloženo do visokega sijaja*, razstavo o kositrnem posodju iz muzejskih zbirk. Glede na to, da so celjske kositrarske delavnice spadale pod graški ceh, se je bilo potrebno pri raziskovanju obrtni predvsem na institucije v avstrijskem prostoru. Tako so nas okoliščine pripeljale do edinega kositrarja v Avstriji, Ruperta Leikama.

Rupert Leikam, kositrar iz Avstrije, in Davor Mlinarič, kustos razstave o kositru

Kdo sploh je Rupert Leikam? Rupert je leta 1990, dobro stoletje po tistem, ko je zadnji kositrar na Koroškem zaprl vrata svoje delavnice, odprl svojo delavnico v Knappenbergu. Po obisku v njegovi delavnici na Koroškem smo se dogovorili, da za mednarodni dan muzejev v Celju pripravimo dogodek na temo kositra. V sodelovanju z Gašperjem Oitzlom in Natašo Nemeček iz Narodnega muzeja Slovenije ter prof. Fajfar in prof. Medved iz Naravoslovnotehniške fakultete smo za uvod pripravili sklop krajših predavanj. Obiskovalci in študentje so izvedeli nekaj splošnih značilnosti kositrarske obrti, predvsem na območju nekdanje Štajerske. Predstavljena je bila zbirka kositrnih predmetov, ki jih hrani Narodni muzej Slovenije, nazadnje pa so se seznanili s postopki konserviranja in restavriranja kositrnih izdelkov. Po končanem predavanju je pred Staro grofijo Rupert izvajal praktični del, ki je pritegnil številne obiskovalce. Ti so si z zanimanjem ogledali proces izdelave in obdelave kositrne čaše. V Celju smo imeli izredno srečo, da smo lahko v živo opazovali kositrarskega mojstra pri delu. Kajti Rupert se je oktobra 2021 upokojil in odšel v zgodovinske učbenike kot zadnji kositrarski mojster v Avstriji. **DAVOR MLINARIČ**

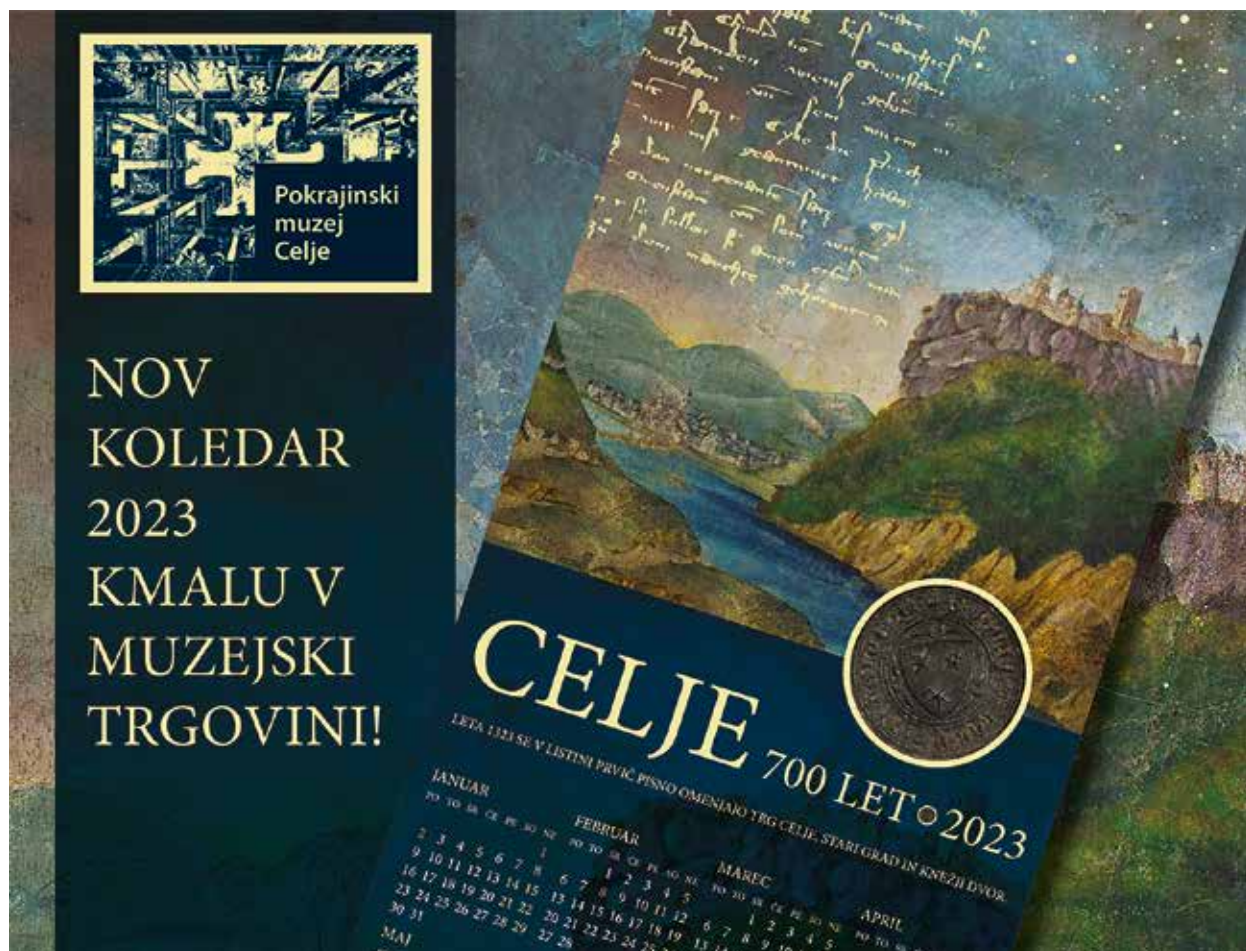

Alexandra na doživetju v Pokrajinskem muzeju Celje

Pokrajinski
muzej Celje

Muzejski trg 1,
Celje

Trg Celjskih
knezov 8,
Celje

Muzej novejše
zgodovine Celje

Prešernova ul. 17,
Celje

Tanja Plešnik
HVALNICA FOTOGRAFIJI

GALERIJA
BOŽENA

**Lepota
je ženskega
imena**

muzeumof recentnihistorijcelje
mnzc
muzejnovejšezgodovine|celje

Dr. Ana Polak Petrič, veleposlanica na Veleposlaništvu RS v Tokiju, na odprtju razstave Končno Japonska! v Nemškem kulturnem centru v Tokiju

Gostovanje razstave o Antonu Perku v Korotanu na Dunaju

Ministrica za kulturo RS dr. Asta Vrečko in župan Mestne občine Celje Bojan Šrot na obisku v Fotoateljeju Pelikan

Novost v Pokrajinskem muzeju Celje, kostumirana vodenja po stalni razstavi Grofje Celjski

Med obiskom Celja je predsednica Državnega zbora Urška Klakočar Zupančič v družbi poslanke DZ Janje Sluga obiskala tudi Pelikanov atelje in bila nad njim navdušena.

Pestro dogajanje na poučnih poletnih ustvarjalnicah v Pokrajinskem muzeju Celje

Otroka pozabljene domovine, slovesnost ob 80-letnici izgona in ločitve mater in otrok, I. OŠ Celje

Ekскурzija s prostovoljci MnZC na Dolenjsko

Nagradno vprašanje: Kako se imenuje najnovejša celjska galerija?

Odgovor

Ime in priimek

Naslov

Odgovore pošljite do petka, 11. novembra 2022, na naslov Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, 3000 Celje, s pripisom »Nagradno vprašanje«. Tri izmed pravih odgovorov bomo nagradili z darilom iz naše muzejske trgovine in z dvema brezplačnima vstopnicama. Nagrajenci bodo obveščeni po pošti. Osebnostne podatke nagrajencev bomo uporabili izključno za namen obveščanja o nagradni igri.

Nagrajenci iz prejšnje številke so: **Cvetka Stopinšek, Zvonko Janičijević in Lili Črnko**, vsi iz Celja. Nagrade vas čakajo v muzejski trgovini Pokrajinskega muzeja Celje.